

Anadolu'daki ilk Ayak izleri

Bundan 15 bin yıl önce, eski taş çağının son dönemlerinde, Anadolu'da insanlar küçük topluluklar halinde yaşıyorlardı. İşte tam bu dönemde, bugün Manisa'nın Kula ilçesinin bulunduğu bölgede, sönmüş bir yanardağ harekete geçti ve kül püskürtmeye başladı. Bir süre sonra da yeniden suskunlaştı. Bu arada, ikisi yetişkin, biri çocuk üç insan bu küllerin üzerinden yürüdü. Ve onların ayak izleri günümüze kadar korundu. İşte, 13 bin yaşında oldukları tahmin edilen, Anadolu'daki ilk ayak izlerinin öyküsü...

Kula'da bulunan ayak izlerinin yetişkinlere ait olanlarının adım uzunluğu ortalama 75 - 80 cm. Ayakların büyüklüğüyse 41 - 42 numaralı bir insanınki kadar.

Bundan 1 - 2 milyon yıl önce, Manisa'nın Kula ilçesinde bulunan bir yanardağ harekete geçti. Yanardağın ilk patlaması, yaklaşık 1,1 milyon yıl önce oldu. Bu patlamada, Kula ve çevresine kızgın lavlar aktı ve yanardağ konileri oluştu. Uzun süren bir sessizliğin ardından, 200 - 300 bin yıl önce ikinci bir patlama daha gerçekleşti. Günümüzden 15 - 20 bin yıl önce de yanardağ son kez patladı. Son patlamadan sonra oluşan yanardağ konilerinden birinin adına bugün, "Divlit Tepe" deniyor. Divlit Tepe'deki yanardağ konisinin başlangıçta ince taneli kül püskürttüğü düşünülüyor. Küllerin birikmesiyle bölgede bir "tuf" tabakası oluşmuş. Daha sonra yağmurların etkisiyle bu tabakanın üzerinde kalın bir çamur tabakası birikmiş. O dönemde bölgede yaşayan üç insan da bu çamur tabakasının üzerinde çıplak ayakla yürümüş, yürüdükleri yerde de ayak izlerini bırakmışlar. Ardından, ayak izlerinin bozulmasına neden olabilecek bir olay daha gerçekleşmeden, yanardağ tekrar etkinleşmeye ve bu kez siyah renkli bir kül püskürtmeye başlamış. Bu kül, çamurdaki ayak izlerinin üzerini kapla-

mış. Çok kalın ve koruyucu olan bu tabaka, ayak izlerinin korunmasını sağlamış. Böylece bu ayak izleri günümüze kadar ulaşmış. İzlerden ikisi tepeden aşağı doğru yürümüş iki yetişkine, biri de tam ters yönde, vadiden tepeye doğru yürümüş bir çocuğa ait. Bu ayak izleri, günümüz insanının kilerden biraz farklı. Baş parmakları daha büyük ve diğer parmaklarla arasındaki mesafe de daha geniş. Bölgede ayak izlerinden başka, insanların oturma izleri, köpek gibi bazı hayvanların izleri de bulunuyor. Bu izlerin benzerleri, Fransa, İtalya ve Macaristan'da da var. Ancak, sayı ve çeşit bakımından bizdekilerden çok daha az.

Kula'daki ayak izleri 1969 yılında, MTA'nın (Maden Tetkik Arama Enstitüsü) maden arayıcılarından Mustafa Çelik tarafından bulunmuş. Bölgedeki volkanik malzeme, inşaat işlerinde kullanılıyormuş. Ne yazık ki bu malzemenin sürekli alınması, bölgenin doğal özelliklerinin bozulmasına neden olmuş. MTA'nın girişimleriyle izler korunmaya alınmış. İzlerin bir kısmı bugün MTA Tabiat Tarihi Müzesi'nde sergileniyor.

Yazı ve Fotoğraflar

Bülent Gözcelioğlu

Kaynaklar

Ercan T., İlk İnsan Anadolu'daki İzleri., Bilim ve Teknik., Şubat 1985
Ocakoglu F., Ertürk Ç., Anadolu'nun Yitik Ayak İzleri., Mavi Gezegen
sayı 3. 2000